

कवयित्री बहिणाबाई चौधरी उत्तर
महाराष्ट्र विद्यापीठ, जळगाव

आजीवन अध्ययन व विस्तार विभाग

Department of Lifelong Learning and Extension (DLLE)

संबंधित साहित्याचा आढावा आणि ग्रंथसूची लेखन
Online Certificate Programme in Writing Review
Related Literature and Bibliography

माहितीपत्रक

Contact Details

Department of Lifelong Learning and Extension
(DLLE)

Dr.A.P.J. Abdul Kalam Vidyarthi Bhavan,
1st Floor, Near Rikshaw Stop
Kavayitri Bahinabai Chaudhari North Maharashtra
University, Jalgaon (MS)

Web-page : <https://nmu.ac.in/external-education>
(click on certificate programme)

E-mail: ideal@nmu.ac.in

Facebook ID : DEEL, Kavayitri Bahinabai Chaudhari
North Maharashtra University, Jalgaon.

Contact: **0257-2257495/2258496**

शिक्षणक्रमाची वैशिष्ट्ये (Features)

- ❑ ऑनलाईन पद्धतीने प्रमाणपत्र शिक्षणक्रम पूर्ण करण्याची सुविधा
(Facility to complete the certificate programme through online)
- ❑ विषय तज्ज्ञ आणि अनुभवी मार्गदर्शकांच्या मार्गदर्शनाची संधी
(Guidance by subject expert and experienced faculty)
- ❑ शुक्रवार आणि शनिवार दोन-दोन तास ऑनलाईन वर्ग सुविधा
(Friday and Saturday two-two hours online class facility)
- ❑ शिक्षणक्रमअंतर्गत कार्य यशस्वीरित्या पूर्ण केल्यानंतर विद्यापीठाकडून अधिकृत प्रमाणपत्र मिळणार.
(After successfully completing the programme you will get an official certificate by University)

शिक्षणक्रम संरचना (Programme Structure)

लक्ष्य गट (Target Group)	कोणत्याही विद्याशाखेची पदवी उत्तीर्ण (Graduation From any Faculty)
प्रवेश क्षमता (Intake Capacity)	50 पर्यंत
श्रेयांक (Credit)	02
एकूण तास (Total Hours)	30
ऑनलाईन सत्रे (Online Sessions)	शुक्रवार आणि शनिवार दोन तास प्रति दिवस (Friday and Saturday -2-2 Hours)
शुल्क (Fees)	1500/-
परीक्षा (Exam)	प्रात्यक्षिक (Practical) + मौखिक (Oral)
एकूण गुण (Total marks for Exam)	50

संबंधित साहित्य आढावा: संकल्पना

- साहित्य समीक्षा हा शैक्षणिक लेखनाचा एक भाग आहे जो विशिष्ट विषयावरील शैक्षणिक साहित्याचे ज्ञान आणि समज दर्शवतो. साहित्य समीक्षेत सामग्रीचे चिकित्सक मूल्यांकन देखील समाविष्ट असते. म्हणूनच त्याला साहित्य अहवाल न म्हणता साहित्य आढावा,समीक्षा किंवा पुनरावलोकन म्हणतात.
- साहित्य आढावा,समीक्षा किंवा पुनरावलोकन हे एखाद्या विषयावरील मागील संशोधनाचा सर्वसमावेशक सारांश असतो.
- साहित्य पुनरावलोकन अभ्यासपूर्ण लेख, पुस्तके आणि संशोधनाच्या विशिष्ट क्षेत्राशी संबंधित इतर स्रोतांचे सर्वेक्षण करते.
- पुनरावलोकनामध्ये या मागील संशोधनाची गणना, वर्णन, सारांश, वस्तुनिष्ठपणे मूल्यांकन आणि स्पष्टीकरण समाविष्ट असते.
- साहित्य पुनरावलोकन ही एक महत्त्वाची प्रक्रिया आहे जी संशोधकांना त्यांच्या विषयाची आणि त्यावरील विद्यमान ज्ञानाची अधिक चांगली समज विकसित करण्यास मदत करते.
- संशोधन अभ्यासात संबोधित करणे आवश्यक असलेल्या संभाव्य समस्या ओळखण्यात मदत करते. प्रस्ताव, शोधनिबंध आणि अहवालांचा मुख्य भाग आहे.
- भविष्यातील संशोधनासाठी दिशा प्रदान करते.विद्यमान संशोधनाचे सामर्थ्य आणि कमकुवतता दोन्ही बाबींवर दृष्टीक्षेप टाकण्यास मदत करते.विषयाशी संबंधित मागील संशोधन, मर्यादा आणि भविष्यातील हस्तक्षेप यांचे तपशीलवार चित्र प्रदान करते.

ग्रंथसूची

Concept of Bibliography

- ❑ बिब्लिओग्राफी ग्रीक शब्द biblio, किंवा "book" आणि graphos पासून आली आहे, जी "काहीतरी लिहिलेली किंवा काढलेली" आहे. म्हणून, जेव्हा कोणी पुस्तकांची किंवा इतर लिखित कामांची यादी लिहिते तेव्हा एक ग्रंथसूची तयार केली जाते. (Bibliography comes from the Greek word biblio, or "book," and graphos, which is "something written or drawn." So, a bibliography is made when someone writes a list of books or other written works.)
- ❑ ग्रंथ किंवा निबंध लिहिताना लेखकाने ज्या पुस्तकांचा किंवा निबंधांचा वापर केला आहे त्यांची यादी;संदर्भ-सूची होय.(a list of the books and articles that a writer used when he/she was writing a particular book or article.)

Review Literature: Concept & Importance

- ❑ A literature review is a comprehensive summary of previous research on a topic.
- ❑ The literature review surveys scholarly articles, books, and other sources relevant to a particular area of research. The review contains enumerate, describe, summarize, objectively evaluate and clarify this previous research.
- ❑ A literature review is a piece of academic writing demonstrating knowledge and understanding of the academic literature on a specific topic placed in context.
- ❑ A literature review also includes a critical evaluation of the material; this is why it is called a literature review rather than a literature report.
- ❑ The literature review is an important process that helps researchers to develop a better understanding of their topic and the existing body of knowledge on it.
- ❑ It also helps them to identify potential problems and issues that may need to be addressed in their research study. Therefore, it is something that should not be taken lightly and should be given the attention that it deserves.
- ❑ It highlights both the strengths and weaknesses of existing research.
- ❑ It Provides a detailed picture of previous research, limitation, and future interventions with respect to the topic of interest

डॉ.मनिषा व्ही.जगताप
सहा.प्राध्यापक आणि
शिक्षणक्रम समन्वयक, आजीवन विभाग

प्रा.डॉ.आशुतोष आर.पाटील
संचालक,
आजीवन विभाग

शिक्षणक्रम यशस्वीरित्या पूर्ण करण्यासाठी
आजीवन विभागातर्फे हार्दिक शुभेच्छा.